

INFORMARE INDICATORI DE FRAUDĂ

Nr. Crt.	Frauda	Indicatori de fraudă	Exemple
Activitatea de contractare și achiziții publice			
1	Corupție	Oferirea de mită - beneficiu tangibil oferit sau primit în vederea coruperii primitorului	Mita și comisioanele ilegale; Obiecte de valoare, cadouri, împrumuturi, taxe sau onorarii fictive, falsificarea de facturi, înregistrarea de cheltuieli fictive sau neîndeplinirea specificațiilor contractuale, etc.
		Traficul de influență - selecția părtinitoare, prețurile excesive nejustificate, produsele achiziționate în număr excesiv, acceptarea calității scăzute și întârzierea sau inexistența livrărilor	<ul style="list-style-type: none"> - tratamentul favorabil nejustificat acordat unui contractant de către un responsabil pentru contractare într-o perioadă de timp; - legături strânse între un responsabil pentru contractare și un furnizor de produse sau servicii; - creșterea inexplicabilă sau bruscă a averii responsabilului pentru contractare; - responsabilul pentru contractare efectuează o activitate economică nedeclarată; - contractantul este cunoscut în domeniul său de activitate pentru acordarea de comisioane ilegale; - modificări nedocumentate sau frecvente ale contractelor, care conduc la majorarea valorii acestora; - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post în afara domeniului achizițiilor publice; - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese.
2	Nedeclararea conflictelor de interese	Un interes financiar ascuns al unui angajat al organizației contractante în ceea ce privește un contract sau un contractant.	<ul style="list-style-type: none"> - favorizarea inexplicabilă sau în mod excepțional a unui anumit contractant sau vânzător; - acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și de calitate scăzută, etc. - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese; - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post din afara domeniului achizițiilor publice; - există indicii potrivit cărora responsabilul pentru contractare efectuează o activitate paralelă.
3	Practici de cooperare secretă	Depunerea de oferte de curtoazie	„oferte fantomă”, cu scopul de a asigura aparența unei licitații concurențiale, fără a se urmări câștigarea acesteia.
		Abținerea de la participare	Pentru ca manipularea procedurilor să reușească, numărul ofertanților trebuie să fie limitat și toți trebuie să participe la conspirație. Dacă la licitație se alătură un ofertant nou sau necooperant (un așa-numit „sabotor”), majorarea artificială a prețului devine evidentă. Pentru a preveni o astfel de posibilitate, conspiratorii pot oferi mită societăților străine pentru ca acestea să nu își depună ofertele sau pot utiliza mijloace mai agresive pentru a le împiedica să participe la licitație. De asemenea, în încercarea de a-și proteja monopolul, conspiratorii pot constrânge furnizorii și subcontractanții pentru ca aceștia să evite relațiile comerciale cu societățile necooperante.
		Rotația ofertelor	Conspiratorii depun oferte de curtoazie sau se abțin să liciteze pentru a permite fiecărui ofertant să depună, prin rotație, oferta cea mai ieftină.

		Împărțirea piețelor	<ul style="list-style-type: none"> - oferta câștigătoare are un preț prea mare în raport cu estimările de costuri, listele de prețuri publicate, lucrările sau serviciile similare sau mediile la nivel de industrie și prețurile de piață corecte; - toți ofertanții mențin prețuri ridicate; - prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un ofertant nou; - rotația ofertanților câștigători în funcție de regiune, tip de activitate, tip de lucrări; - ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți; - configurație anormală a ofertelor (de exemplu, ofertele sunt separate de procentaje exacte, oferta câștigătoare este cu puțin sub pragul de preț acceptat, se încadrează exact în bugetul alocat, este prea mare, prea apropiată, diferența este excesivă, sumele sunt rotunjite, incomplete etc.); - legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune etc.; - în oferta contractantului sunt incluși subcontractanți aflați în competiție pentru contractul principal; - contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți, sau ofertantul cu cel mai scăzut preț se retrage și devine subcontractant; - unele societăți licitează întotdeauna una împotriva celeilalte, în timp ce altele nu o fac niciodată; - ofertanții respinși nu pot fi localizați pe Internet sau în nomenclatoarele de societăți, nu au adrese etc. (cu alte cuvinte, sunt societăți fictive); - există corespondență sau alte indicii potrivit cărora contractanții efectuează schimburi de informații privind prețurile, își alocă teritorii sau încheie alte tipuri de acorduri neoficiale; - practicile de ofertare prin cooperare secretă au fost constatate în următoarele sectoare și sunt relevante și pentru Fondurile Structurale: asfaltări, construcții de clădiri, activități de dragare, echipamente electrice, construcții de acoperișuri, eliminarea deșeurilor.
4	Oferte discrepante	Personalul responsabil pentru contractare furnizează unui ofertant favorit informații confidențiale indisponibile celorlalți ofertanți	<ul style="list-style-type: none"> - oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută; - după atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile; - activitățile pentru care se primesc oferte sunt diferite față de contractul propriu-zis; - ofertantul are legături apropiate cu personalul responsabil cu achizițiile sau a participat la redactarea specificațiilor;
5	Manipularea specificațiilor	Specificații adaptate pentru a corespunde calificărilor sau competențelor unui anumit ofertant cu scopul de a exclude alți ofertanți calificați sau pentru a justifica achiziții dintr-o singură sursă și pentru a evita orice concurență	<ul style="list-style-type: none"> - doar un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererile de oferte; - există similitudini între specificații și produsele sau serviciile contractantului câștigător; - se primesc reclamații din partea celorlalți ofertanți; - specificațiile sunt semnificativ mai restrânse sau acoperă o sferă mai largă decât în cazul cererilor de oferte anterioare; - specificații neobișnuite sau nerezonabile; - acordarea unui număr ridicat de contracte

			<p>avantajoase unui singur furnizor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - socializare sau contacte personale între personalul responsabil cu contractarea și ofertanți pe durata procedurii de atribuire; - cumpărătorul definește un articol folosind denumirea unei mărci comerciale în locul unei descrieri generice.
6	Divulgarea datelor referitoare la licitații	Personalul însărcinat cu contractarea, redactarea proiectului sau evaluarea ofertelor poate divulga unui ofertant favorit informații confidențiale, precum bugete estimate, soluții preferate sau date privind ofertele concurente	<ul style="list-style-type: none"> - metode ineficiente de control al procedurilor de atribuire, neaplicarea termenelor limită; - oferta câștigătoare are un preț cu foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă cu preț scăzut; - unele oferte sunt deschise în avans; - sunt acceptate oferte care depășesc termenul limită; - ofertantul care depune oferta după expirarea termenului este câștigător; - toate ofertele sunt respinse, iar contractul este reluciat; - ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea, prin e-mail sau alte mijloace, în timpul perioadei de atribuire.
7	Manipularea ofertelor	Personalul însărcinat cu contractarea poate manipula ofertele după depunere, în vederea selectării unui contractant favorit	<ul style="list-style-type: none"> - modificarea ofertelor, „pierderea” unor oferte, anularea unor oferte pe motivul unor presupuse erori conținute în specificații etc. ; - reclamații din partea ofertanților; - metode de control deficiente și proceduri de licitație inadecvate; - indicii privind modificarea ofertelor după recepție; - anularea unor oferte pe motivul unor erori; - un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte; - activitatea nu este reluciată, deși numărul ofertelor primite a fost inferior minimului necesar.
8	Atribuire nejustificate unui singur ofertant	Fragmentarea achizițiilor, falsificarea justificărilor achizițiilor din sursă unică, redactarea unor specificații foarte restrictive, prelungirea contractelor atribuite anterior în locul relucității acestora	<ul style="list-style-type: none"> - atribuire în favoarea unui singur ofertant la prețuri superioare sau puțin inferioare plafoanelor de atribuire concurențială; - achiziții publice desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale; - fragmentarea achizițiilor, pentru a evita plafonul de ofertare concurențială; - cererea de ofertă este transmisă doar unui singur furnizor de servicii.
9	Fragmentarea achizițiilor	Fragmentarea achiziției cu scopul evitării unei proceduri de rang superior, a concurenței sau a unei investigații efectuate de o autoritate de nivel superior	<ul style="list-style-type: none"> - două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant, situate imediat sub plafoanele de acordare concurențială sau sub limita de la care se efectuează investigații de către cadrele de conducere; - separarea nejustificată a achizițiilor, de exemplu contracte separate pentru manoperă și materiale, fiecare având o valoare inferioară plafoanelor de ofertare; - achiziții consecutive la valori situate imediat sub plafoane.
10	Combinarea contractelor	Un contractant având mai multe comenzi similare poate percepe aceleași costuri de personal, onorarii sau cheltuieli similare pentru mai multe comenzi, ceea ce determină suprafacturarea	<ul style="list-style-type: none"> - facturi similare prezentate pentru activități sau contracte diferite; - contractantul facturează mai mult de o activitate pentru aceeași perioadă de timp.
11	Stabilirea	Facturarea cu intenție a unor	- crearea de fișe de pontaj fictive, modificarea

	incorectă a costurilor	costuri care nu sunt permise sau rezonabile sau care nu pot fi alocate în mod direct sau indirect unui contract	fișelor de pontaj sau a documentației aferente sau simpla facturare a unor costuri majorate artificial pentru forța de muncă, fără documente justificative; - sume excesive sau neobișnuite percepute pentru forța de muncă; - sumele percepute pentru forța de muncă nu sunt reflectate de evoluția lucrărilor prevăzute de contract; - modificări evidente ale fișelor de pontaj; - nu se găsesc fișele de pontaj; - pentru aceleași costuri ale materialelor se percep sume în mai multe contracte; - costurile indirecte sunt facturate drept costuri directe.
12	Manipularea prețurilor	Lipsa de date curente, complete și exacte privind costurile sau prețurile în propunerile de prețuri, ceea ce are ca rezultat creșterea prețului contractului	- contractantul refuză, amână sau nu poate furniza documente justificative privind costurile; - contractantul furnizează documente incorecte sau incomplete; - informațiile privind prețul nu mai sunt valabile; - prețuri ridicate comparativ cu contracte similare, liste de prețuri sau medii la nivel de industrie.
13	Neîndeplinirea specificațiilor contractului	Contractanții care nu îndeplinesc specificațiile contractului și apoi declară în mod fals și cu bună știință că le-au îndeplinit	- discrepanțe între rezultatele testelor și inspecțiilor, pe de o parte, și clauzele și specificațiile contractului, pe de altă parte; - absența certificatelor sau documentelor de testare sau inspecție; - calitate inferioară, activitate nesatisfăcătoare și număr mare de reclamații; - în documentele contabile ale contractantului există indicii potrivit cărora contractantul nu a achiziționat materialele necesare lucrărilor, nu deține sau nu a închiriat echipamentul necesar pentru efectuarea lucrărilor sau nu dispune de suficienți lucrători pe șantier.
14	Facturi false, duble sau cu prețuri excesive	Un contractant poate prezenta cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri excesive, acționând pe cont propriu sau în cooperare cu angajați responsabili cu procesul de contractare în urma coruperii acestora	- mărfuri sau servicii facturate nu se află în inventar sau nu pot fi localizate; - nu există confirmări de primire a unor bunuri sau servicii facturate; - comenzile de achiziție pentru unele bunuri sau servicii facturate sunt inexistente sau suspecte; - registrele contractantului nu indică finalizarea lucrărilor sau efectuarea cheltuielilor necesare; - prețurile de facturare, sumele, descrierile sau datele privind articolele depășesc sau nu corespund cu prevederile contractuale, comanda de achiziție, fișele de magazie, inventarul sau rapoartele de producție; - facturi multiple cu sumă, număr, dată etc. identice; - subcontracte în cascadă; - plăți în numerar; - plăți către societăți off-shore.
15	Furnizori de servicii fictivi	Autorizare de plăți către un vânzător fictiv, urmărind în acest fel să se deturneze fonduri Înființare de societăți fictive pentru a depune oferte de curtoazie în cadrul unor sisteme de cooperare secretă, în vederea majorării artificiale a costurilor sau, pur și simplu,	- furnizorul de servicii nu poate fi găsit în nomenclatoarele de societăți, pe Internet, cu ajutorul motorului de căutare Google sau al altor motoare de căutare, etc. ; - adresa furnizorului de servicii nu poate fi găsită; - adresa sau numărul de telefon ale furnizorului servicii sunt incorecte; - este folosită o societate off-shore.

		a emiterii de facturi false	
16	Substituția produsului	Înlocuirea, fără știința cumpărătorului, a produselor prevăzute în contract cu unele de calitate inferioară	<ul style="list-style-type: none"> - ambalaje neobișnuite sau generice: ambalajul, culorile sau forma diferă de norme; - discrepanțe între aspectul așteptat și cel real; - numerele de identificare a produsului diferă de numerele publicate sau cele de catalog sau de sistemul de numerotare; - număr de defecțiuni înregistrat în cadrul testelor sau în utilizare peste medie, înlocuiri anticipate sau costuri ridicate de întreținere și de reparație; - certificatele de conformitate sunt semnate de persoane necalificate sau neautorizate; - diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor; - contractantul nu a respectat graficul lucrărilor, dar recuperează întârzierile cu rapiditate; - numere de serie atipice sau șterse; numerele de serie nu corespund sistemului de numerotare al producătorului autentic; - numerele sau descrierile facturii sau ale obiectelor de inventar nu corespund datelor din ordinul de achiziție.
Frauda în domeniul sumelor percepute pentru forța de muncă și al serviciilor de consultanță			
1	Costurile suportate cu forța de muncă	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, perioade de lucru fictive, directe sau indirecte	<ul style="list-style-type: none"> - moduri diferite de percepere a sumelor; - modificări neașteptate și semnificative ale modului de percepere a sumelor; - scăderea sumelor percepute pentru proiecte/contracte cu plafoane depășite sau urmând a fi depășite; - procentajul angajaților pentru care se înregistrează costuri indirecte este disproporționat; - un număr mare de angajați sunt transferați de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa; - aceiași angajați sunt transferați în mod constant de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa; - sisteme deficitare de control intern al sumelor percepute pentru timpul de lucru, precum semnarea în avans a fișelor de pontaj ale angajaților, completarea fișelor de pontaj ale angajaților de către supraveghetor, completarea fișelor de pontaj cu creionul sau la finalul perioadei de plată; - orele de lucru și sumele reale se află constant la limita bugetului sau imediat sub aceasta; - utilizarea unor intrări în registrele zilnice prin care se efectuează modificări, în vederea transferării costurilor între contracte, cercetare și dezvoltare, activități comerciale; - creșteri și descreșteri semnificative ale sumelor percepute unor conturi sensibile; - sumele pentru timpul de lucru al angajaților sunt percepute diferit în raport cu costurile de călătorie asociate.
2	Neplata orelor suplimentare	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, efectuarea de ore suplimentare false atunci când acestea nu sunt compensate în mod neoficial prin, de exemplu, acordarea de concedii suplimentare	<ul style="list-style-type: none"> - personalul este obligat să desfășoare activități suplimentare neplătite în cadrul mai multor proiecte - directe și indirecte; - angajații salariați înregistrează doar orele de lucru normale efectuate în fiecare zi, pentru o perioadă mai lungă de timp; - neplata orelor suplimentare și acordarea de bonusuri pe baza orelor suplimentare lucrate, potrivit indicațiilor conducerii; - lucrările pentru contractele/proiectele al căror

			plafon de cheltuieli a fost depășit se desfășoară doar în timpul suplimentar neplătit.
3	Servicii de consultanță/profesionale	Facturi emise pentru serviciile suplimentare prestate fără descrierea caracteristicilor acestora, ci doar a numărului contractului, fără documente doveditoare pentru prestarea serviciilor	<ul style="list-style-type: none"> - nu există acorduri sau contracte încheiate oficial; cu toate acestea, se plătesc sume mari pentru „servicii prestate”, pe baza unor facturi conținând date insuficiente; - există acorduri sau contracte oficiale, dar acestea sunt vagi în ceea ce privește serviciile care urmează a fi prestate, și nu există facturi detaliate, rapoarte de călătorie sau studii care să justifice cheltuielile; - serviciile plătite au fost utilizate pentru obținerea, distribuirea sau utilizarea unor informații sau date protejate prin legi sau regulamente; - serviciile plătite aveau scopul de a influența în mod ilegal conținutul unei cereri, evaluarea unei propuneri sau estimări de preț, selecția de surse pentru atribuirea de contracte sau negocierea unui contract, a unei modificări sau a unei revendicări. Nu este important dacă atribuirea se face de către contractantul principal sau un subcontractant de la orice nivel; - serviciile plătite au fost obținute sau efectuate prin încălcarea unui statut sau a unui regulament care interzice practicile antreprenoriale neloiale sau conflictele de interese.
4	Categorii de forță de muncă	Modificarea tarifelor orare față de cele propuse în contractul inițial, cu excepția celor administrative. După atribuirea contractului personalul angajat/utilizat este remunerat la un nivel inferior celui propus inițial. Noii angajați au fost incluși în categorii de muncă pentru care nu erau calificați	<ul style="list-style-type: none"> - diferențe semnificative între costurile sau cantitățile unitare propuse și cele reale, fără modificarea corespunzătoare a sferei lucrărilor sau a descrierii posturilor; - facturarea fiecărui serviciu se făcea constant la nivelul maxim stabilit în contract. Specificarea în contract/comandă a numărului de ore care trebuie facturate reprezintă o excepție; - anumite persoane propuse ca „angajați cheie” nu lucrează în cadrul contractului; - personalul propus nu corespunde forței de muncă existente. Este necesară angajarea unui număr considerabil de persoane. Numărul persoanelor nou angajate este semnificativ mai redus decât în propunerile inițiale; - competențele angajaților nu satisfac cerințele specifice pentru categoria de forță de muncă sau cerințele contractuale; - timpul de lucru al angajaților este înregistrat ca indirect de către societate, dar este înregistrat ca direct în scopul contractului; - sumele percepute pentru timpul de lucru al partenerilor, funcționarilor, supraveghetorilor și al altor angajați nu respectă termenii contractuali sau politicile și procedurile contabile ale societății

Conform Notă informativă privind indicatorii de fraudă pentru FEDR, FSE și FC - COCOF 09/0003/00-RO